

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Idy Hanzelovej v právnej veci navrhovateľky **E. S.**, proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni**, ústrediu, Ul. 29. augusta 8, Bratislava o **invalidný dôchodok**, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. januára 2009, č.k. 6Sd/170/08-23 takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 21. januára 2009, č.k. 6Sd/170/08-23 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd rozsudkom z 21. januára 2008, č.k. 6Sd/170/08-23, zrušil rozhodnutie odporkyne číslo X. z 28. augusta 2008 v spojení s rozhodnutiami zo 16. septembra 2008 a 20. októbra 2008. V rozsudku uviedol, že rozhodnutím z 28. augusta 2008 odporkyňa podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. (ďalej len „zák.č.461/2003 Z.z.“) a podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č.100/1988 Zb.“) od 11. júna 2006 zvýšil (správne malo byť uvedené „priznala“) invalidný dôchodok navrhovateľky na sumu 7 473 Sk mesačne, pričom sumu invalidného dôchodku určila podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s tým, že navrhovateľka bola uznaná invalidnou podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č.100/1988 Zb. Rozhodnutím zo 16. septembra 2008 odporkyňa od 3. novembra 2008

odňala navrhovateľke čiastočný invalidný dôchodok s tým, že od 11. júna 2008 jej vypláca invalidný dôchodok v sume 7 473 Sk mesačne a rozhodnutím zo dňa 20. októbra 2008 zmenila svoje rozhodnutie z 28. augusta 2008 len vo výrokovej časti, do ktorej doplnila „§ 112 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z.).

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľke bol od 4. novembra 2002 priznaný čiastočný invalidný dôchodok, jej invalidita bola prehodnotená po 1. januári 2004 podľa § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 18. júla 2006, keď vzhľadom na 45%-nú mieru poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa tento dôchodok, (považovaný za invalidný dôchodok podľa zák.č. 461/2003 Z.z.) vyplácal v nezmenenej výške. Dňa 28. marca 2007 bola navrhovateľka posúdená podľa § 263a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.. a bola uznaná naďalej za čiastočne invalidnú podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., na základe čoho odporkyňa rozhodnutím z 25. apríla 2007 rozhodla, že navrhovateľke naďalej trvá nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 ods. 3 zákona č.100/1988 Zb.

Krajský súd mal tiež za preukázané, že navrhovateľka 6. mája 2008 požiadala o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu podstatného zhoršenia jej zdravotného stavu a posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava v posudku z 11. júna 2008 určil, že od 11. júna 2008 je invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zák.č. 100/1988 Zb. Krajský súd sa nestotožnil s názorom odporkyne, že zdravotný stav navrhovateľky sa posudzuje podľa zákona č. 100/1988 Zb., a poukázal i na to, že posudkový lekár ani neuviedol, prečo určil dátum vzniku invalidity dňom 11. júna 2008, keď navrhovateľke bolo invalidizujúce ochorenie zistené. Vyslovil názor, že posúdenie zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť treba vykonať podľa § 71 zák.č. 461/2003 Z.z. a podľa tohto zákona určiť aj sumu invalidného dôchodku, túto so sumou invalidného dôchodku porovnať s výškou invalidného dôchodku, vyplácaného navrhovateľke v čase zhoršenia jej zdravotného stavu a v prípade, že by suma invalidného dôchodku, určená podľa zákona č. 461/2003 Z.z. bola vyššia než doteraz vyplácaná suma, treba žiadosti o zvýšenie dôchodku vyhovieť.

Rozsudok krajského súdu napadla včas podaným odvolaním odporkyňa. Nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu. Podľa jej názoru z § 263a ods. 1 písm. c/ zák.č. 461/2003 Z.z. jednoznačne vyplýva, že invalidita navrhovateľky má byť posudzovaná podľa zák.č.

100/1988 Zb. a nie podľa zákona č. 461/2003 Z.z., čo bolo aj účelom nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z.z. Nie je preto dôvodné žiadosť z 11. júna 2006 považovať za žiadosť o priznanie invalidného dôchodku podľa zák.č. 461/2003 Z.z. Podľa dôvodovej správy k návrhu zák.č. 529/2006 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákona č. 461/2003 Z.z. účelom ustanovenia § 263a ods. 5 zák.č. 461/2003 Z.z. bola „ochrana nároku na invalidný dôchodok poistenca, ktorého invalidný dôchodok po preskúmaní trvania invalidity podľa nových kritérií invalidity, založenej na percentuálnom poklese schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, je vyšší ako invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, priznaný podľa zákona o sociálnom zabezpečení, účinného do 31.12.2003“. Zákon č. 461/2003 Z.z. neustanovuje také riešenie dôchodkových nárokov, aké uvádza krajský súd a Sociálna poisťovňa je povinná postupovať len v medziach zákona a striktne podľa zákona. Z uvedených dôvodov odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a preskúmané rozhodnutia potvrdil.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že jej posudkový lekár oznámil, že pre onkologické ochorenie má 70%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. V roku 2004 bola táto miera len 45%, invalidný dôchodok jej mal byť podľa zák.č. 461/2003 Z.z. priznaný už od roku 2004, teda spätne a nie vyplácaný v nezmenenej výške.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o nároku na invalidný dôchodok, vydaných na základe žiadosti navrhovateľky z 12. mája 2008 o zvýšenie invalidného dôchodku.

Navrhovateľke bol od 4. novembra 2002 priznaný čiastočný invalidný dôchodok, ktorý sa od 1. januára 2004 podľa § 263 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. považuje za invalidný dôchodok podľa zák.č. 461/2003 Z.z.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že trvanie invalidity na účely § 263 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 18. júla 2006 bolo u navrhovateľky vykonané 17. marca 2004 so záverom o 45%-nej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú

činnosť, a v zmysle § 263 ods. 6 zák.č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 18. júla 2006 jej bol čiastočný invalidný dôchodok naďalej vyplácaný v sume, v akej patril do dňa preskúmania invalidity; v danom čase jej teda nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zák.č. 461/2003 Z.z. nevznikol.

Podľa ustanovenia § 263a ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 529/2006 Z.z. poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že preskúmanie trvania invalidity podľa § 263a zák.č. 461/2003 Z.z. bolo vykonané 28. marca 2007 so záverom o trvaní čiastočnej invalidity podľa § 37 ods. 3 zák.č. 100/1988 Zb. a *odporkyňa rozhodnutím číslo X. 0 z 25. apríla 2007 rozhodla o tom, že navrhovateľke naďalej trvá nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 zák.č. 100/1988 Zb.*

Podľa § 263a ods. 12 zák.č. 461/2003 Z.z. *na účely tohto zákona* a osobitných predpisov *pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť* poberateľa invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je viac ako 70% a *poberateľa čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je 50%.*

Podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z.z. ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa

dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Možno súhlasiť s tvrdením odporkyne, že účelom ustanovenia § 263a ods. 5 zák.č. 461/2003 Z.z. je ochrana tých poistencov, ktorým nárok na (čiastočný) invalidný dôchodok vznikol podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004

Podľa názoru odvolacieho súdu z ustanovenia § 263a ods. 5 zák.č. 461/2003 Z.z. ani z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 529/2006 Z.z., ktorým bolo toto ustanovenie do zákona č. 461/2003 Z.z. doplnené, však *nevyplýva, že by poistencovi po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 1,2 nemohol vzniknúť aj nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zák.č. 461/2003 Z.z. z dôvodu viac ako 50%-nej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.*

Pokiaľ ide o spojenie „poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2“ *ide o poistenca, ktorému bol priznaný invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z., účinného do 18. júla 2006.*

Ak teda poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku, považovaného podľa § 263 ods. 1 za invalidný dôchodok podľa zák.č. 461/2003 Z.z. kedykoľvek po 1. januári 2004, resp. po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 1,2 vznikne nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zák.č. 461/2003 Z.z. vzhľadom na viac ako 50%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a súčasne mu bude trvať nárok na čiastočný invalidný dôchodok, potom v zmysle § 263a ods. 5 zák.č. 461/2003 Z.z, Sociálna poisťovňa musí rozhodnúť aj o nároku na výplatu jedného z týchto dvoch dôchodkov a zániku nároku na dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Ochrana poberateľov čiastočných invalidných dôchodkov, priznaných podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, zakotvená v § 263a ods. 5 zák.č. 461/2003 Z.z. spočíva v tom, že v prípade žiadosti o priznanie invalidného dôchodku podľa zák.č. 461/2003 Z.z. (teda žiadosti o vyšší dôchodok z titulu zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 50%), podanej po preskúmaní trvania invalidity

podľa § 263a ods. 1,2 zák.č. 461/2003 Z.z. invalidita musí byť posúdená podľa § 71 zák.č. 461/2003 Z.z., ale súčasne musí byť posúdené aj trvanie čiastočnej invalidity podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 (v danom prípade podľa § 37 ods. 3 zák.č. 100/1988 Zb.)

Odvolačí súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne v zmysle vyššie uvedeného doplniť dokazovanie o posúdenie miery poklesu schopnosti navrhovateľky podľa § 71 zák.č. 461/2003 Z.z., v rámci ktorého posudkový lekár posúdi aj trvanie invalidity podľa § 37 ods. 3 zák.č. 100/1988 Zb., rozhodnúť o nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 zák.č. 461/2003 Z.z. a v prípade, že taký nárok vznikne, rozhodnúť aj o súbahu dávok v súlade s § 263a ods. 5 zák.č. 461/2003 Z.z.

V priebehu odvolacieho konania navrhovateľka podaním z 29. septembra 2009 žiadala „o doplnenie petitu“ - o jednorazovú náhradu škody tak, aby odvolací súd Sociálnu poisťovňu zaviazal k vyplateniu náhrady za sťaženie jej spoločenského uplatnenia vo výške 5 000 Eur. Tento návrh odôvodnila zhoršením zdravotného stavu, nemožnosťou spoločenských aktivít a tým, že príjem, ktorý jej určila odporkyňa, ledva kryje bežné a nutné výdavky na chod domácnosti.

Z obsahu tohto podania vyplýva, že navrhovateľka žiadala priznať plnenie, ktoré nesúvisí s predmetom konania (preskúmanie zákonnosti rozhodnutí) v správnom súdnictve. Odvolací súd sa preto týmto návrhom nezaoberal. S takým návrhom sa navrhovateľka môže obrátiť na vecne príslušný súd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2009

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová